

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14 194.

Naše vstajenje

Iz trpljenja se rodi vse, kar je namenjeno življenju, iz morja trpljenja, krvi in grozot je nastala tudi naša država.

Izza nesrečne bitke na Kosovem polju je tudi srbski narod izgubil svojo državno samostojnost. Slovenci smo bili že zdavnaj prej pod tujo nadoblastjo, Hrvatom se ni godilo dosti drugače. Nad južnim Slovanom vsega Balkana je vladal tujec. Tako se je zgrnila tema nad nami vsemi: Polmesec na jugu, nemški fevdni gospod pri nas, madžarsko-tatarska sila pri Hrvatih. In v vse to se je mešala še vrsta tujih sil in vplivov, ki so, čeprav niti med seboj ne edini, vendar složno nastopali v prizadevanju, spačiti in skaziti obraz naše narodne podobe.

Tem silnim, močnim in neizprosnim nasprotnikom naše narodne biti se je posrečilo, da so nam odkrhnili dobršen del naše narodne posesti, po drugi strani pa so zatrli v nas do nevarne mere zavest skupnosti in enotnosti. Še nekaj desetletij — in kdo ve, kako bi zgodovina govorila o nas!

Toda v knjigi večne usode je zapisano, da mora

vsaka krivica biti maščevana

V vseh treh, oziroma štirih vejah južnih Slovanov je tlela večno živa iskra — želja po svobodi. Zdaj bolj, zdaj manj jasno in izrazito je švigal ta vodilni plamenček na dan, dokler ni z balkansko vojno pregorel v plamen, ki se je razširil na vse Jugoslovane kakor vse očiščujoč požar.

Naši nasprotniki so to začutili in so zato, da bi nas končno in za vselej zatrli, pahnili svet v

štiriletno svetovno vojno,

ki dejansko niti danes še ni končana.

In spet je usoda krvavo prekrizala račune in načrte naših nasprotnikov. V strašnem bojnem plesu so se zrušili tisti, ki so napovedovali našo smrt, iz našega trpljenja, iz naše izmučene krvi pa je vstala mlada, nova, sveža — Jugoslavija.

Dediči preteklosti

Kakor pa smo po eni strani dobili za trpljenje in gorje preteklosti dar, ki so komaj naši najboljši kdaj sanjali o njem, tako smo po drugi strani obremenjeni z dediščino preteklosti. Kakor podeduje otrok duševne in telesne znake ne le svojih roditeljev, ampak celih pokolenj, tako smo tudi mi podedovali dobro in slabo iz nekdanjosti.

V tem smo Slovenci, Hrvatje in Srbi enako obremenjeni. Razlika je v načinu, v teži je ni. In iz te skupne obremenjenosti izvira vse mračno in težko, kar nas danes navdaja s skrbjo in že toliko let ovira naš naravni razvoj.

V prvem navdušenju pred osemnajstimi leti ni nihče mislil na to, da bodo težave pri našem prerojenju nujna zahteva zgodovine

in naravnih zakonov. In niti danes se, kakor je videti, tega ne zavedamo dovolj jasno. Toda trenja so tu in naša prva in sveta naloga je, da jih usmerimo v korist naše skupnosti.

Vprašanja, ki danes kličejo po sporazumu, so težka in nujna, nikakor pa ne nepre-

magljiva. Za nas, ki nam je kmetstvo temelj življenjskega, političnega, kulturnega in socialnega gledanja, velja načelo, da je zemlja najtrajnejša podlaga, ki vse veže in druži. Zato smo prepričani, da more tudi samo zemlja z vsem, kar je v zvezi s tem pojmom, biti podlaga za resničen, pošten in trajen sporazum med vsemi deli južnih Slovanov, ki živimo in hočemo živeti pod skupnim krovom naše Jugoslavije.

Treba je iskrenosti

Razumljivo pa je, da bomo pozdravili vsak iskren sporazum, ker vemo, da se z njim bližamo končnemu idealu. Kličemo le vsem, ki so dobre volje, da se je treba tega dela lotiti s čistim srcem. »Umil bom svoje roke med sovražniki«, moli mašnik. Tako umijmo mi svoja srca in svoje misli. Odstranimo vsi brez razlike sleherno zahrbtno misel in pojdemo na delo prerojeni in novi, pa nam uspeh nikakor ne izostane.

To nam ukazujejo vsi nešteti, ki v grobeh čakajo na mrtvi straži, kdaj se zjasni naš dan, to nam narekuje ljubezen in dolžnost do onih, ki pridejo za nami, do bodočih pokolenj. Od vseh Jugoslovanov in skupnega dela tvornih sil je odvisno, ali sebi in bodočim rodovom pripravimo mogočen dom, da nas bodo blagoslovljali zanj, ali jim iz dragocene dediščine rešimo le razvalino, da nas bodo radi nje preklinjali.

Pravična načela za razdolžitev kmeta

Pravičnost je temelj držav. Brez nje njeni upravljači niso državniki, ljudstvo ne sestoji iz državljanov in konec pride iz naroda samega, četudi bi zunaj ne bilo neprijatelja.

Odlašanje

Prvi začetki kmetске zaštite so odložili plačilo dolgov. Mislili smo, da to ne bi dolgo trajalo, ker smo vedeli, da vsak zastoj pomeni v gospodarstvu nazadovanje, dolg zastoj pa celo že propast. Upanje, da bo pravična rešitev dana kmalu, nam je zbujalo dejstvo, da so vse države, ki so imele slične težkoče, v prav kratkem času odpravile zaporo denarnih zavodov, kmetске dolgove pa odkupile in jih spremenile v dolgoročne obveze z nizko obrestno mero.

Čakali smo od dne 20. aprila 1932 do dne 26. septembra 1936. Več ko štiri leta.

Kaj smo dočakali

Pričakovali smo ozdravljenje kreditnih razmer. Želeli smo, da bi bili dolgovi nanovo pre-

izkušeni in da bi tudi nanovo bil določen način povračila.

Vedeli smo, da je bil denar 1929 manj vreden kot leta 1932, in se niti z razumom niti v srcu nismo protivili spremembi dolgov v razmerju, ki bi upoštevalo porast denarja in padec drugih vrednot. Vedeli smo, da morajo tudi druge okoliščine biti upoštevane, zlasti splošne gospodarske možnosti.

Načelo državljskega zakonika iz leta 1811. se glasi, da pri posojilu ni nihče dolžan več vrniti, ko je dobil in da je tehtati dejansko vrednost denarja ob času dajatve in ob času vračanja. To načelo je bilo povzeto po starejših pravnih virih in sega tja do Rimljanov in morebiti še dlje nazaj.

To načelo je sedaj deloma pritegnjeno pri ureditvi dolgov med zasebniki. V našem listu smo že podali pregled znižanj in menimo, da so si čitatelji glavne reči obdržali v spominu.

To, kar nas boli, je: obravnavanje vseh dolžnikov po enem merilu, ki se malo ozira na

prilike posameznika; še bolj pa, da so naše organizacije, ki so posredovale med vložniki in posojiljemalci, z enim zamahom odstranjene iz krogoftoka našega gospodarskega življenja.

Pogled nazaj

Naše čakanje na eni strani brega je bilo vzporedno z odlašanjem na drugi strani. Zdaj ni več dvoma, da je bila gospodarska oslabeitev malega človeka osnovna os zamisli in da je za druga morala pasti kot zapreka te zamisli. Kakor so bile svojčas žrtvovane politične svoboščine, tako prihaja zdaj konec gospodarskim. Zdruga je bila zlomila gospodarsko osterstvo. Liki Vošnjakov in dr. Janeza Ev. Kreka postajajo spet živi in nam kličejo v spomin čase, ko je slovenski rod pričel zlagati kamen na kamen, da si zgradi svoj gospodarski dom. Stiri leta odlaganja so omajala temelje, zadnje dejanje jih bo spodkopalo.

Predobro vemo, da v današnji življenjski borbi poedinec sam zase ne pomeni ničesar.

Le še bolje vemo, koliko zmore združena sila.

Ce bi slovenska preteklost v ničemer ne bila slavna, njeno združništvo ji je bilo v ponos in ji kaže pot, po kateri mora naprej, če naj se vzdrži.

Zato se začudeno vprašujemo, komu je to združništvo dela tisočev in tisočev, tako na poti, da mu želi konec?

Kamen spodleke

Ne smatramo za pravično, če je pri zasebnih upnikih dano več olajšanja onim, ki so manj dolžni, kot pa onim, ki so več dolžni. Ni prav, če bo zapravljivec in pijanec še naprej lahko uničeval, kar so drugi z znojem pridobili ali pa če bo nesrečen, a pošten kmet kaznovan za svojo pridnost in poštenje.

Po nobenem zakonu in po nobenem moralnem načelu pa tudi ni prav, da se dopusti uničenje 500 ali več slovenskih zadrug, ki predstavljajo znoj in trud ne samo današnjih dveh milijonov, temveč delo in napor šestdesetih let cellega slovenskega naroda.

Kje naj še iščemo zaslombe, kam naj se za-tečemo, če naj danes žrtvujemo poslednjo močno in trdno gospodarsko črto?

Pogled v bodočnost

Slovenski kmet ni več kredita sposoben. Razvoj mu je torej zaprt, saj je duša današnjega gospodarskega ustroja kredit. Zadruga, ki so mu ga oskrbovale, bodo zaključile svoje poslovanje in zgodovina bo pisala, da se je nekdaš cvetoče združništvo zgrudilo pod udarci časa.

Kaj zahteva pravičnost

Pravičnost obseja takšna dejanja. Mislamo pa vendarle še, da ni bil namen, ugonobiti združništvo in je le prevladalo mišljenje, da itak ni več sposobno za življenje.

Toda združništvo je sposobno življenja, le zaupanje mu je treba vrniti. Zaupanje pa lahko da le država, ki mora omogočiti zopetno poslovanje, saj je to v možnostih denarne prilike zapopadeno. Da se to doseže, pa je treba najprej pustiti denar slovenskih zadrug njim samim. A to ni dovolj. Država naj da združništvu sredstev za novo delo. Za to svrhu naj se posluži združničnih zvez, zagotovi naj si primerno nadzorstvo in pridobila si bo odkrite sodelavce državljanov, ki jih vsaka država rabi bolj kot mrke in zaprte nezadovoljnice.

Država in narod morata biti eno. Čim sta dvoje, kaj bo, kadar bo ena?

Pri vprašanju kmečke razdolžitve in zlasti upostavitvi veljave združništva naj se upošteva to mnenje, ker odgovarja pravičnosti, brez katere ni zadovoljstva ne sreče državljanov.

Zbližanje Jugoslavije in Italije

Kakor poročajo, se bliža sporazum med našo državo in Italijo uresničenju. Baje pripravljajo italijanske oblasti premestitev večjega števila državnih uradnikov, učiteljev itd. iz Julijske Krajine v notranjost države, na njih mesta pa naj bi prišli domačini, Slovenci in Hrvati, ki se doslej službovali v notranjosti Italije.

Pripravlja se tudi izmena županov v tem smislu, da pridejo na županske stole domači slovenski in hrvaški ljudje.

Vidnejši slovenski in hrvaški ljudje so tudi prejeli nekake poluradne pozive za ustanavljanje italijansko-jugoslovanskih društev po onih krajih Italije, kjer prebiva slovanski manjšinski narod. Baje bodo taka društva smela naročati tudi jugoslovanske knjige in časopise ter revije.

V zvezi s tem se govori o novi amnestiji, ki je bodo deležni Slovenci in Hrvatje, kateri so bili iz političnih ozirov internirani po raznih mestih južne Italije in na otoku Ponzo. Amnestija bo menda obsegala tudi obsojence, ki so bili obsojeni od sodišča za zaščito države v Rimu, končno pa še one, ki so bili obsojeni in konfirirani doma radi dejanj, ki jih nova prijeljska pogodba ne bo več smatrala za protizakonita.

Spričo takih vesti se je slovenskih in hrvaških ljudi v okviru italijanskih državnih mej polastilo zopet upanje v bodočnost.

Nova Rusija

Razni nemški listi se v obširnih člankih pečajo z vprašanjem novega razvoja v Rusiji. Pri tem opozarjajo na važne spremembe, ki se gode v tej največji slovanski državi. Vsi prihajajo do zaključka, da stopa Rusija na pol novega nacionalizma. Ta sicer ne bo tlačil drugih narodov, ki žive na ozemlju ruske države, ampak bo naglašal kulturno poslanstvo in prvenstvo ruskega naroda in jezika, ki je razširil evropsko kulturo do daljnih obal Tihga oceana.

V zvezi s tem novim pojmovanjem ruske narodnosti in ruskega narodnega poslanstva so bile v Rusiji tudi izvršene nekatere važne osebnostne spremembe. Preurejen je pouk zgodovine, iz katerega je odstranjena revolucionarna pobarvanost.

Tako torej smemo upati, da bo iz krvi in trpljenja končno le vstalo zmagovito novo Slovanstvo, ki se ga sicer nekateri narodi boje, a je strah po naši sodbi neupravičen. Slovan ni imperialist, ampak hoče le to, kar mu po naravnem pravu gre: živeti in delati, sebi in človeštvu v prid.

V nemški Avstriji

Kakor poročajo dunajski listi, je sovjetsko-rusko poslanništvo na Dunaju 23. novembra letos priredilo čajanko, ki so se je udeležili številni zastopniki iz vseh krogov dunajske družbe. Med udeleženci naštevajo ženo in hčerko predsednika avstrijske republike, visoke državne uradnike in dostojanstvenike, predstavnike gospodarstva, umetnosti in kulture itd.

Listi pripominjajo, da so se gostje pri poslaniku Ivana Lorenza počutili prav dobro in so ostali pri njem do poznih večernih ur.

Nemška Avstrija se torej ne boji stikov s slovansko Rusijo. Najvišjim svojim predstavnikom celo dovoljuje, da gredo k ruskemu poslaniku v goste. In pomislite, ljudje, tem najvišjim avstrijskim Nemcem se pri ruskem poslaniku ni zgodilo nič hudega. Pravijo, da so se imeli prav dobro in so se lahko vsi živi in zdravi vrnili na svoje domove. Človek bi mislil, da jih bo poslanik Ivan Lorenz najmanj — požrl.

Za mir ali proti Slovanom?

V času, ko ves svet gleda z zavistjo konsolidacijo in notranji napredek Rusije in zdrave človečansko-ljudske misli, ki vedno bolj zmaguje na ruskih tleh, izhaja v Sloveniji list, ki si upa z gaženjem vsega slovenskega in človeškega zapisati te besede:

»Protikomunistična pogodba, podpisana v Berlinu (ves svet pa ve, da ima nemško-japonska pogodba toliko opravka s komunizmom kakor Pilat z vero — op. uredništva), je v prvi vrsti političnega značaja in kot takšna je eden najvažnejših zunanje-političnih dogodkov povojne dobe, čeprav ji neke ideološke podlage ne gre popolnoma odrekati. Nemčija in Japonska se obvezujeta, da bosta skupno nastopali proti Kominterni. Najbolj učinkovit bo boj proti Kominterni, ako se stre njena domovina, to je sovjetska Rusija, ki je Kominterni znašla, jo vzdržuje in se je poslužuje kot sredstva svoje zunanje politike.« (»Slovenec«, 27. novembra 1936.)

V takem slogu in duhu je napisan ves uvodnik. Nikjer besede o tem, da v Rusiji žive Slovani, kristjani, ki so marsikdaj krvaveli za svobodo krščanskega Balkana. Nikjer besede o tem, da ruska duša zmaguje in je na najboljšem potu, dati svetu nov družabni in socialni red, ki je izmed vseh dosežanih najbližji krščanskemu idealu. Niti besedice o vsem tem, pač pa pravi »Slovenec«, da »je tudi v interesu obeh zaveznic, Japonske, ki bi se rada znebila sovjetskega pritiska v Sibiriji, da bi si mogla osvojiti kitajsko cesarstvo, Nemčije pa tudi, ker stremi za ruskimi ozemlji, kjer je dosti sirovin za lačno nemško industrijo.«

Tako se mirno in z nekim, komaj slaboprikritim navdušenjem ugotavlja, kako bo pagansko-nacionalistični protestanti-

zem s pomočjo mongolske prirojenega budizma zatrti — slovansko krščansko Rusijo, zemljo in narod, ki sta dala svetu Puškina, Dostojevskega, Tolstojja in vrsto človečansko-globokih in plemenitih duhov, ki se jim v občudovanju klanja ves svet!

Mi se nikakor ne potegujemo za današnji ruski režim, ga ne maramo posnemati in ne zagovarjati. Vemo, da se bo moral umakniti, kakor vsako nasilje. Borimo pa se za ruski narod, borimo se za to, da ruska zemlja postane in ostane last ruskega naroda, ki bo brez dvoma znal sebi najti in izbrati najprimernejšo obliko družabnega reda v življenju.

Ne čudili bi se takemu pisanju kje zunaj v Slovanom neprijaznem svetu. Nemogoče pa se nam zdi razlivanje tako cinčnega strupa v območju kraljevine Jugoslavije in v glavnem mestu Slovenije, torej naroda, ki je po vojni največ trpel vprav radi tega, ker je bila Rusija v najbolj usodnih dneh, ko so nastajale meje v novi Evropi, izločena iz evropske politike.

Slovensko ljudstvo vsekakor odločno odklanja tak način gaženja svoje slovanske zavesti, zato tudi za tako pisanje ne sprejema nobene odgovornosti, ampak z vso odločnostjo in s ponosom zahteva, da padi sramota z vsemi posledicami, ki jih nujno mora roditi tak duh, na njegove idejne očete.

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan lednik, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

Za zimske večere

bo imela vsaka slovenska kmet-ska hiša koristno in poučno čtivo, če bo naročena na knji-gne Kmetijske matice! Za 20 di-narjev prejme vsak član poleg velike kmetijske pratike za le-to 1937. še 3 lepe knjige, in si-ker: strokovno delo o zadružništvu, ki bo služilo za praktično vodstvo naših zadrug prav vsem, ki delajo na zadružnem polju, zlasti pa našim podežel-skim zadružnim delavcem; da-lje izvirno povest: »Pot čez Res-je« izpod peresa našega pisa-telja Winklerja ter končno iz-virno slovensko kmetisko vese-loigro, ki je osvojila vse naše odre.

Naročite se na Kmetijsko Matico takoj!

Zapomni si za vse življenje:

Samo Radion vsebuje dobro Schichtovo milo. Zato je Radion tako blag in izdaten.

Pranje z Radionom je tako lahko in preprosto: belo perilo kuhaj 15 minut, volno in svilo pa peri v mrzli raztopini.

Samo**Schichtov RADION****VSEBUJE SCHICHTOVO MILO****PERE SAM!****Doma in drugod****Teden domače politike****Okrog sporazuma**

Po jugoslovanskem časopisju se nadaljuje razprava o sporazumu. Izjave politikov se množe in potovanja med Beogradom in Zagrebom se vse pogostejše vrše.

Osnovne zahteve glede sporazuma med Srbi in Hrvati, ki jih je postavil dr. Vladimir Maček, so znane. Znanе so njegove zahteve po notranji ureditvi Jugoslavije. Znan je tudi način, ki ga predlaga voditelj Hrvatov, kako naj se pride do sporazuma in do preureditve države, ki naj zadovolji Srbe, Hrvate in Slovence.

Na drugih činiteljih je torej ležeče, da se sporazum doseže in država preuredi.

Srbijanska združena opozicija se je med seboj sporazumela in zavzela določno stališče do zahtev dr. Vl. Mačka. Te skupne poglede o sporazumu s Hrvati je združena opozicija v Beogradu tudi napisala. Beograjska združena opozicija predlaga, naj sporazum s Hrvati izvede nova

koncentracijska vlada

v kateri naj bodo zastopane vse one stranke in politične grupe, ki pristajajo na sporazum in ki koreninijo v narodu.

JRZ je tudi za sporazum, toda ona smatra, naj sporazum izvede koalicijska vlada med JRZ in bivšo HSS. Druge politične grupe naj bi bile po izjavah vodilnih politikov JRZ izključene iz vlade, katera naj bi izvedla sporazum.

Dr. Vl. Maček je že svoj čas povedal, kdo naj izvede sporazum in kakšna naj bo ta vlada. Dr. Maček je rekel, da morajo tak sporazum odobriti srbski, hrvatski in slovenski narod, ne pa kake stranke, ki bi hotele iz tega kovati strankarski dobiček ali pa se s sporazumom dokopati vladine oblasti. Nihče ne more biti izključen iz dela na medsebojnem sporazumu.

Glede sporazuma in rešitve hrvatskega vprašanja je tudi

vodstvo JNS

zavzelo svoje stališče. Priznalo je, da hrvatsko vprašanje obstoji in da ga je treba čimprej rešiti v interesu celokupnosti, v interesu našega naroda in države. Sporazum se mora

izvesti na načelu popolne enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so nosilci državne ideje. Skupni državi mora biti pridržano vse ono, kar je neobhodno potrebno, da se zaščitijo skupni in tudi posebni interesi Srbov, Hrvatov in Slovencev tako na zunaj kakor tudi na znotraj države. Vse druge pravice naj se dodeli samoupravnim pokrajinam.

Iz navedenega sledi, da ne obstajajo v Jugoslaviji nobene pomembnejše politične skupine, ki ne bi uvidele potrebe po sporazumu in taki ureditvi države, ki bo zadovoljila Srbe, Hrvate in Slovence.

Bogoslovni profesor ljubljanske teološke fakultete msgr. dr. Josip Ujčić je imenovan za novega beograjskega nadškofa

Občinske volitve v Sloveniji

Kandidatne liste so vložene. Mnogo dela in truda je bilo treba. Mnogo sitnosti so imeli pri sestavljanju in vlaganju list naši možje in fantje. Da, mnogo nepotrebnih sitnosti so imeli ponekod pri vlaganju kandidatnih list. No, kljub temu so naši možje in fantje večinoma po vseh občinah vložili opozicijske liste. Te liste izražajo složen nastop naše vasi, skupnost zavednega kmetско-delavskega naroda na deželi. Ta skupnost je tem močnejša, ker ima skupnega političnega nasprotnika, ki ne zbira sredstev v borbi. Ker nasprotniku naše vasi manjka zaupanje kmetskega ljudstva,

MNOGI SO ŽE PRIZNALI,

da je »Kmetški list« po vsebini najjačji tednik v Sloveniji. Če ga bomo pridno razširjali in se še bolj poglobili v njegov nauk, potem lahko pričakujemo, da se bliža čas, o katerem že stoletja sanjamo, to je, da bo kmet res na svoji zemlji svoj gospod.

manjka podpora delovnega naroda, zato si je izbral znana sredstva pri volilni borbi.

Toda ta sredstva in namene našega nasprotnika je kmetški narod za zadnjič odklonil. Odklonil jih je z izredno majhno volilno udeležbo, še bolj pa z glasovi, ki jih je prejel nasprotnik naše vasi.

Zaveden kmetški narod, ki noče biti nobenemu hlapec in tlačan, ki noče biti duševni suženj razne gospode, si je priboril v načelovski borbi na opozicijskih in skupnih listah 93 občin in 59% vseh volilnih upravičencev na dan 25. oktobra t. l. S tem uspehom more biti naša vas zadovoljna, posebno še, ko ve, pod kakšnimi okolnostmi se je volilna borba vodila.

V prvi vrsti gre zasluga našim fantom, ki so bili neutrudljivo na delu, odbijali vse napade in prevzeli nase levji delež volilne borbe.

Borba za slovensko občino se nadaljuje. V nedeljo 6. decembra pride na vrsto ostalih 30 občin. Možje in fantje! Storitve svojo dolžnost! Ne odnehajte! Podvojite napore, da bo tudi 6. december časten dan za slovensko vas. Stopite od hiše do hiše, od moža do moža in povejte vsakomur, za kaj gre. Ne ustrašite se nobenega strahovanja. Za občinsko gospodarstvo gre, za Vaš denar, za Vaše žulje, za Vaš trud gre, ki bi ga hoteli izkoristiti nasprotniki naše vasi, nasprotniki kmetskega naroda. Za bodočnost kmetskega naroda gre, za njegovo svobodo in za njegove pravice.

V obrambo teh velikih stvari pa ni nobena žrtev prevelika. Zadnji dnevi tedna morajo biti posvečeni samo volilni borbi. Tam, kjer so vložene opozicijske kandidatne liste, mora vse, pa prav vse na volišče. Volitve organizirajte tako kot ste jih zadnjič.

Če bo vsak napravil svojo dolžnost, če bo vse svoje sile posvetil za zmago svoje liste, tedaj se bo slovenska vas dostojno predstavila ne samo slovenski, temveč vsej jugoslovanski javnosti ter izpričala tudi svojo politično zrelost.

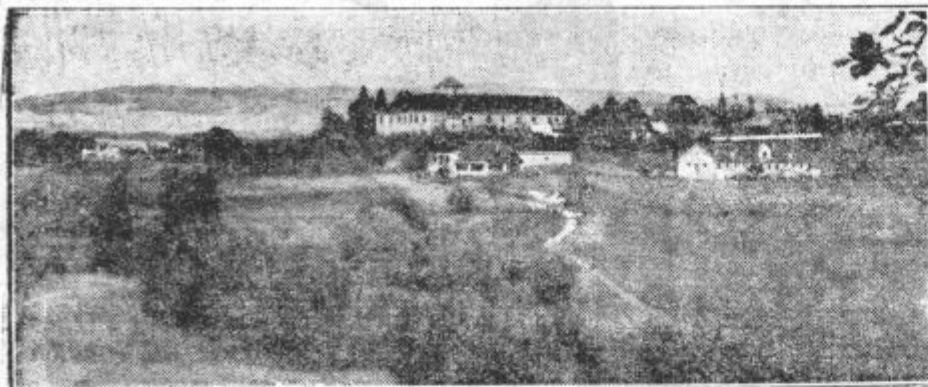
Šesti december bo preizkušnja kmetске zavednosti, borbenosti in požrtvovalnosti.

Zlati jubilej kmetijske šole na Grmu

Letos poteče 50 let obstoja kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. V mesecu novembru leta 1886. je bil ta najstarejši slovenski kmetijski vzgojni zavod po sklepu takratnega kranjskega deželnega odbora prenešen iz Slapa pri Vipavi na Grm pri Novem mestu, ki je bil v to svrhu kupljen od graščaka A. V. Smoleta. Sama ustanovitev te kmetijske šole spada

Levji del nespornih uspehov v slovenski vinoreji, sadjereji in živinoreji je pripoznat ravno naši zlati jubilejki na Grmu.

Prav je torej, da ta svoj jubilej primerno proslavi, lepo je, da se snide vsaj z delom svoje mnogoštevilne družine absolventov, učiteljev in prijateljev. Dne 12. in 13. decembra nico svojega delovanja. Sobota 12. decembra

Kmetijska šola na Grmu, naš najstarejši kmetijski učni zavod proslavi dne 13. decembra t. l. 50letnico obstoja

sicer že v leto 1873., a delovala je 13 let na Slapu. Nujne razmere pa so povzročile njen prenos bolj v osrčje bivše dežele Kranjske, za kar je bil izbran ravno Grm. Razvoj in uspešno delovanje zavoda sta šele tu dosegla svoj pravi razmah in polet. Po 50 letih vzgojnega dela in vsestranskega pospeševanja ter propagiranja umnega kmetijstva more danes zavod zreti na lepo trumo preko 900 absolventov, ki so skoraj z 90% ostali zvesti svoji rodni grudi, kot dobri slovenski kmetijski gospodarji tvorijo temelj napredka slovenskega kmetijstva. Poleg strokovne in stanovske vzgoje slovenskih kmetijskih gospodarjev pa je bilo delovanje naše jubilejke tudi drugače mnogostransko in velekoristno. Naj spomnimo samo na skoraj neštene specialne tečaje za kmetovalce in ljudskošolske učitelje, na pogosta predavanja in koristno delovanje njenega učiteljstva izven šole, na preskrbovanje našega kmetijstva z žlahtnim trsnim, sadnim ter plemenskim živalskim materialom itd. t. l. hoče jubilejka skromno proslaviti 50let-

po posvečena spominu njenih umrlih ravnateljev, drugim vzgojiteljem in absolventom. Ob 10.15 bo zanje sv. maša zadušnica v šmihelski župni cerkvi, po sv. maši pa žalna svečanost in polaganje vencev na grob t. prvega ravnatelja Riharda Dolenca in t. ravnatelja Bohuslava Skalického. K tej žalni slovesnosti so vabljeni posebno bližnji prijatelji in absolventi.

V nedeljo dne 13. decembra pa se bo izvršila skromna proslava 50letnice po naslednjem sporedu: ob 9.47 sprejem slavnostnih gostov na novomeškem kolodvoru (gostje absolventi se zapeljejo na postajo v Kandijo!). Ob 10.30 zahvalna sv. maša v šmihelski župni cerkvi, ob 11.30 na Grmu: slikanje vseh udeležencev, priložnostni nagovor ter ogled zavoda. Ob 13. skupno kosilo.

Poleg osebno vabljenih gostov so vabljeni k tej slovesnosti še vsi bivši gg. učitelji, katerih naslovi trenutno niso znani, kakor tudi gg. absolventi — posebno oni starejših letnikov —, da si zopet osvežijo drage spomine.

Zunanje - politični pregled

V zunanjem svetu se zbirajo oblaki, ki še vedno groze s svetovno nevihto.

V Španiji

se bje boj z nezmanjšano silo. Madridska vlada je trdno odločena vzdržati do skrajnosti, enako pa tudi nacionalisti pod poveljstvom generala Franca.

Mraz je zadnji teden znatno oviral vojne operacije in mnogi so napovedovali, da bo Franco poražen, če kmalu ne izsili odločitve.

General Franco je med tem spremenil vojni načrt in baje ne polaga več vse važnosti na zavzetje Madrida, ampak stremi za tem, da odreže Španijo — oziroma vladne čete od sveta in jim na ta način prepreči vsako pomoč.

Po zadnjih poročilih so se v raznih odsekih spet vneli izredno hudi boji, ki sicer niso nobeni izmed vojskujočih se strank prinesli večjih uspehov, pač pa so na obeh straneh zahtevali obilo žrtev.

Velesile

so stalno na straži radi Španije.

Vse velike države so razdeljene v dva tabora in očitki lete križem. Večkrat je napetost med posameznimi skupinami držav tako močna in huda, da je videti, kakor da bo vsak trenutek počilo in zagrnelo.

Nova zveza

V okviru boja proti boljševizmu se je ustanovila nova zveza med Nemčijo in Japonsko,

vlade. Italija da je napravila ta korak za to, ker ne more dovoliti, da si ustvari komunizem v Sredozemlju — na španskih tleh — novo politično vojaško oporišče za nadaljnje delo.

Anglija

je v tem trenju previdna opazovalka in hkratu krotilka prerazburjenih duhov. Zanj čas še ni prišel. Zato se z največjo naglico oborožuje, govori pa o nevtralnosti in o miru. Angleški zunanji minister Eden je v spodnji zbornici izjavil, da Anglija pazljivo motri razvoj nemško-japonskih odnosov in da nikakor ne pusti, da bi se svet razdelil v dva načelno nasprotna tabora, ker bi to neizogibno pahnilo svet v katastrofo.

Po Edenovi izjavi bo v kratkem ustanovljena mirotna fronta, ki naj izmučenemu svetu res zagotovi mir.

Poljska

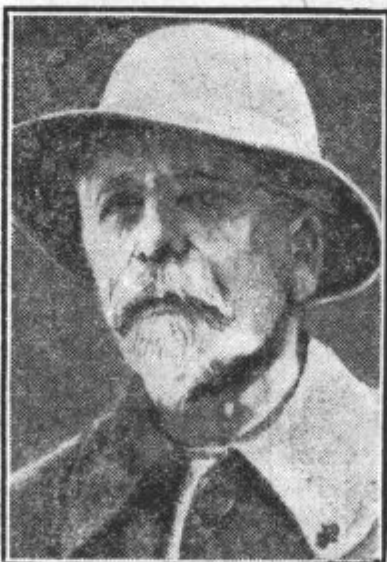
je radi nemške nove politike precej vznemirjena. Zato tudi poljski tisk odklanja vsako vezanje Poljske z nemško-japonsko pogodbo. Pač pa je Poljska poglobila svoje prijateljske stike z Romunijo in pri obisku romunskega zunanjega ministra Antonesca v Varšavi so bili menda sprejeti važni dogovori glede skupne obrambe poljskih in romunskih meja in medsebojne vojaške pomoči.

V Rusiji

zaseda vsesovjetski kongres, na katerem vlada bojevito razpoloženje in padajo ostre besede proti nemškim in japonskim spletkam. Litvinov

Voditelj španskih anarho-sindikalistov Durrutti, o katerem poročajo časopisi, da je padel v boju z nacionalističnimi četami

Tale mož se je pisal Vasil Zaharov. Veljal je za enega najbogatejših ljudi na svetu. Med svetovno vojno je bil največji liferant pogubononnega orožja domala vsem vojskujočim se državam v Evropi. Te dni je moral pri vsem svojem ogromnem bogastvu v grob. Star je bil 87 let

o kateri govorimo na drugem mestu. Italijanski listi pa nekateri naglašajo, da nova protikomunistična fronta, h kateri Italija uradno še ni pristopila, ni naperjena proti Rusiji, ampak je le obrambnega značaja. Po teh izjavah je pripravljena Italija sodelovati z Nemčijo le toliko časa, dokler ostane defenzivna. S tem v zvezo spravlja italijanski tisk tudi priznanje Francove

je v svojem zunanjepolitičnem govoru poudaril, da je španska državljanska vojna prvi poskus fašistične internacionale, kako bi narodom vsilila svojo diktaturo. Napadel je tudi britansko vlado zaradi njene neodločnosti in dvolične igre v nevtralnostnem odboru (to je takozvani odbor za nevmešavanje v španski notranji državni spor).

Po poročilu generala Kripina razpolaga sedaj Rusija s 7 tisoč vojnimi letali in ima 100 tisoč dobro izvežbanih pilotov.

Društvo narodov

je že nekaj časa v skoraj večni krizi, zdaj pa mu grozi nova huda kriza radi pritožbe madridske vlade, ki se je pritožila zato, ker sta Italija in Nemčija priznali Francovo vlado. Radi tega koraka zahteva madridska vlada uvedbo sankcij proti Italiji in Nemčiji.

Spričo te zahteve je DN v takih škripeh, da se splošno opaža trud, kako bi se čim dalje zavleklo zasedanje in s tem posvetovanje in sklepanje o košljivi zahtevi. Natikoma vsi upajo, da se morda med tem položaj v Španiji kako zbistri in razčisti. V sedanjem mednarodnem položaju namreč Društvo narodov ne more ukreniti nobenih uspešnih ukrepov.

Tak je torej sedanji mednarodni položaj, mrzel in oblačen, kakor ta hladni adventni čas. Upajmo vsaj, da se svetu le posreči najti izhod iz tega težavnega položaja.

Kmetska mladina

Vzgoja k samostojnosti

Prosvetno delo, ki ga opravlja mladina, zlasti organizirana mladina na vasi, je tako mnogo vrstno, da skoraj ni mogoče naštetih vseh njegovih številnih vej in odtenkov.

Poglavitna njena naloga pa je, da se sama povzpne do samostojnega gledanja in presojanja vseh pojavov ter navaja k temu tudi vso svojo okolico.

Zakaj je to delo tako važno? Zato, ker je podlaga vsemu nadaljnjemu in pogoj za vsak resničen napredek.

Dokler človek ne zna samostojno gledati, samostojno ocenjevati vseh raznih pojavov in dogodkov, dokler jih ne more sam presojati, je vedno podoben pohabljenču ali otroku, ki je stalno potreben tuje pomoči.

S tem seveda ni rečeno, da bi samostojen človek moral prezirati nauke in nasvete izkušenejših ljudi. Nikakor ne! Toda ti nauki mu niso ukaz, ampak le zrcalo za ostrejšo in bistrejšo samostojno gledanje in ravnanje.

V tem je velika in pomembna razlika. V prvem primeru je človek le šibko drevesce, ki ne uspeva brez opornega kola, v drugem je mogočno drevo, ki tudi drugim nudi zavetje in oporo v sili.

Kako naj mladina to doseže? Ze zadnjič sem naglašal potrebo samoizobrazbe. To naj danes ponovno naglasim. Pri tem se je treba dosledno ravnati po starem pravilu: »Da se resnica prav spozna, je treba čuti tudi drugo plat zvona!«

To se pravi v praksi: Vse, kar čitam, slišim in izvem, moram premisliti. Slišati moram glasove za to in proti temu, potem pa šele izluščiti iz vseh skrajnosti tisto, kar mi zdrav razum narekuje za pravo.

Kakor je treba za vojno denarja, denarja in zopet denarja, tako je treba za izobrazbo čitanja, čitanja in zopet čitanja. Mirno rečem, da ni tako slabe knjige, iz katere se ne bi razumen človek naučil česa koristnega.

Po čitanju je treba razgovorov, da spoznaš, kako isto misel sprejema ali odklanja kdo drugi. Kolikor več je takih raznih nazorov, toliko boljše je za izbistritev pojmov.

Sprva je to delo naporno, zamudno in včasih neprijetno. Saj je vsak začetek težak. Ko pa so prve težave premagane, ne izostanejo sadovi. Človek je kakor sproščen in prerojen. Lastna moč in življenjska odpornost naraščata. S tem pa tak človek blagodejno vpliva na vso okolico, ki se krepi ob njegovem vzgledu.

In takih ljudi nam je treba. Taki ljudje naj rasto narodu iz kmetske mladine v vsem našem podeželju.

Nov okrožni odbor

Novoustanovljeni okrožni odbor društva kmetijskih fantov in deklet v Vojniku je imel v nedeljo, dne 22. novembra prvo redno sejo. Seje se je udeležilo poleg agilnih starih društev Vojnik, Frankolovo in Škofja vas, tudi, kar se posebno pozdravljamo, novo poživljeni društvi Ljubčana in Trnovlje. Ob tej priliki moramo priznati, da bi se ta kerak moral že davno narediti, kje tiči vzrok? Gotovo v tem, da je preveč odsekov, da se mnogo govori pa premalo dela, posebno v tako važnih vprašanjih.

Na seji se je obravnavalo poleg drugega tudi že zastarelo in nerešeno vprašanje o našem tisku. Izvolil se je tudi tiskovni odsek, ki naj bi imel nalogo, da tisk v kolikor je nam naklonjen tudi priporoča in razširja. Ob tej priliki

smo se spomnili tudi na našo ustanovo »Kmetijsko matico«, katero bomo po svojih močeh podprli. — Nadalje imamo v tej sezoni na programu organizatorični tečaj v obliki večernih in nedeljskih predavanj. Tudi na tem se dela, da bi se v tej zimi priredil gospodinjski tečaj za naše tovarišice.

Zavedamo se, da se borimo na strani pravice, zato čutimo dolžnost sodelovati pri vsakem koristnem delu. Tam pa, kjer vidimo napake in pristranost... Da! Tudi tam je treba dela!

Ali od naše strani samo na popravljanju krivic!

Vojnik

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Vojniku priredi v nedeljo, dne 6. decembra ob 8. uri zvečer v Posojilniški dvorani v Vojniku »Miklavžev večer« z zelo pestrim zabavnim sporedom. Pri izvajanju obširnega programa sodeluje tudi društvo Frankolovo in Škofja vas. Imena sodelujočih igralcev-komikov jamčijo za najboljši uspeh. Izredno zanimanje, ki vlada za ta večer med občinstvom, da slutiti, da bo ta večer zopet krepka manifestacija kmetsko-mladinskega pokreta! Na svidenje!

*

Dopisniku »Slov. Gosp.« iz Vojnika: V »Slov. Gosp.« od 20. novembra se g. dopisnik prav »ljubeznivo« spominja »Vaške Venere«, uprizorjene po Društvu kmetijskih fantov in deklet v Vojniku. Nismo prijatelji časopisnih polemik, vendar ne moremo ostati dolžni odgovora. Da je samo »spolska igra« napotila g. dopisnika do tako »duhovitega« članka, v katerem je vsaka druga beseda »liberalci«, »marksisti«, liberalni hinavci in druge take cvetke, o tem dvomimo. Bolj verjetno je, da je na njegovo »poročevalsko struno« udarila dobro podana igra in nabito polna dvorana! Saj pravijo: mačka zacvili, kadar ji stopiš na rep! In to bo menda držalo.

O igri sami bi pa priporočali g. dopisniku, da si igro sam tudi ogleda. Prilika za to bo v decembru ob priliki gostovanja v Frankolovem. Sicer se pa poznamo. Dobro nam je še v spominu veliko razburjenje ob uprizoritvi »Vesele božje poti« v Vojniku. Takrat so si igro izposodili celo gospodje na prižnici. Ko pa se je pred kratkim ista igra uprizorila v Celjskem gledališču, pa je bila v njihovem glasilu še celo reklama za tokratno uprizoritev. — Kajne gospodje, včasih je hudo vgrizniti v kislno jabolko, ali včasih je to neizogibno!

»Naša skrinja«

Vsi narodi se trudijo, dati tudi na zunaj, v svojem oblačilu, šegah in sploh v vsem življenju poudarka svoji lastni bitnosti in samoniklosti. Slovenci smo v tem oziru doslej spali in smo prezirali ter omalovaževali plemeniti trud idealnih posameznikov, ki so nam hoteli nadomestiti to kvarno vrzel.

Po dolgotrajnem, tihem, požrtvovalnem in često do skrajnosti napornem delu je končno misel le v toliko zmagała in prodrła, da je na večer pred praznikom našega zedinjenja v Ljubljani lahko sklicalo ustanovni občni zbor novo mlado društvo

Naša skrinja,

ki si je nadelo nalogo, ohraniti čistost naših narodnih noš in z vsemi razpoložljivimi in dosegljivimi sredstvi propagirati in uvajati narodne motive in okraske v naših oblačilih, pa tudi v drugih panogah: pohištvo itd. ter s tem pripomoči k čim tehtnejši duhovni, kulturni in gospodarski osamosvojitvi.

Takoj na občnem zboru je bila naglašena želja, da postane društvo tako, da bo last, trajna last in gibalna vzmet vsega naroda, ne morda kaprica te ali one plasti.

Po temeljitih razgovorih in vsestranskem pretresu društvenih pravil in smernic je bil izvoljen delovni odbor, ki začne takoj z delom. Ga. Šarčeva je pokazala nekaj risb in slik pa

tudi nekaj že popolnoma izdelanih oblačil po načrtih in navodilih, ki jih je osvojilo novo društvo.

Reči moramo, da smo bili prijetno presenečeni ob bogastvu naših narodnih zakladov. Prav za vsako priliko — od najpreprostejših delovnih do najbolj praznične obleke — si lahko izberemo kaj takega, kar je naše, pa nas ne bo nič bolj gmotno obremenilo kot tuji izdelki.

In kar je važno: Ta denar bo ostal doma! Tisoče naših pridnih rok čaka dela in kruha! Kakor se oklepamo svoje zemlje, tako se oklepimo »Naše skrinje«, da nam res postane — skrinja zaveze slovenskega ponosa, rasti in moči! — Kdor bi hotel pojasniti ali podrobnejših podatkov, naj se obrne na društvo »Naša skrinja«, Ljubljana, Dukičev blok, Gajeva ulica. Prav posebej opozarjamo na to naše obrtnike in obrtnice, ki jim bo društvo lahko dalo mnogo novih pobud...

*

Popravek. V našem poročilu z dne 7. oktobra je bilo pomotoma navedeno, da je blagajničarka Ženskega odseka Okrožnega odbora v Vojniku gđ. Mici Ahtik. Blagajno Ženskega odseka Okrožnega odbora Vojnik vodi že od ustanovitve tov. Justa Paušer.

Mlatic

Netočen življenjepi

Akademsko glasilu »1551« prinaša celo preveč simpatično pisan članek o g. dr. Lončarju, tako da je zašlo radi tega celo v netočnosti. Ker pa je mladim gospodom akademikom nedvomno samo do resnice, jim rad poslužim s sledečimi podatki. Gospod dr. Lončar je bil v študentskih letih v Pragi velik »masarykovec«. Ko pa se je vrnil v Slovenijo, je vstopil v bivšo social-demokratsko stranko in ostal v njej ne samo do prevrata, nego se je dal od nje celo imenovati za člana Narodnega predstavništva in jo tam zastopal do volitev v konstituanto. Zakaj ni kandidiral pri volitvah v konstituanto leta 1920. na bivši socialno-demokratski listi, naj mladi gospodje ugotovijo sami. Tako bodo tudi dognali, zakaj je postal avtonomist.

Takoj ko je bivša SLS prevzela avtonomističen program, se je g. Lončar pridružil bivši republikanski grupi in bivši Hrvatski seljaški republikanski stranki. Ko je pokojni Radić zapustil republikanstvo, se je združila frakcija z bivšo Samostojno kmetijsko stranko v Slovensko kmetijsko stranko. Kot član bivše Slovenske kmetijske stranke je tudi postal gimnazijski direktor, direktor muzeja in šef prosvetnega oddelka. Zato ni res, da je bil penzioniran iz vzrokov, ki jih navaja »1551«.

Janezu Vodopivcu se meša

Pred seboj vidi samo še 10.000.000 ta debelih zvezd. V oblakih, kadar je pravo vreme, pa vidi Janez same črne vrage, ki se trgajo za grešne duše ubogih izmozganih hribovskih kmetov. Ta čudni Janez Vodopivec pa namesto, da bi se spravil nad hudobee, se je spravil nad ubogo, nedolžno kmetsko rajo. Obdelava jo s takimi priimki, kakršnih zemlja na vrh Gorjancev, kjer ima vrag gnezdo, še ni nosila. Kmetje izpod Gorjancev, čeprav brez pare v žepu, na pol bosih in nagi, pa pravijo: Če nas Ferenc Taky ni pokončal na Savi pred 360 leti, nas menda tudi Janez Vodopivec iz Fabcev v dobi prosvetljenosti ne bo.

Napredek v nagoto

Takole hodim po naši lepi zemlji, gledam in premišlujem, a bolj ko mislim, bolj se mi krči pest, da bi zavihtel cepec in udaril. Da, prav res udaril! Ne zato, ker bi hotel pobijati, nikakor ne! Kar me boli, je laž, kopa hinavščine, ki se je tako razrasla pri nas kakor koprive za plotom.

»Kje jo vidim?« mi kdo poreče. Ali naj naštevam? Samo pogledajte malo z menoj vred

okrog sebe, malo naprej in malo nazaj, pa boste vsi, ki imate oči, mojih misli!

Če že pustim tisto obrabljeno lajno o svojih, me grize, ko slišim toliko o napredku, dvigu in socialnosti, zraven pa vidim razcapane, sestradane in boste ljudi.

Ondan sem bil pri hribovskem kmetu. Zeblo je, otroci pa so bili dobesedno — nagi. Oče z vso kmetijo ne zasluži toliko, da bi jih oblekel.

Zdaj vas vprašam: Odkod nam raste ta socialnost in kdo se redi ob njej? Mlatič ne in noben kmetijski človek tudi ne. Za koga torej delamo? Ali smo ljudje, ali smo stroji? In še to: Do strojev smo socialni, ker stanejo denar, ljudje pa lahko ginemo, ker smo zastoni, pa še kako zastoni!

Dopisi

Razstava vina in sejem v Ormožu

Za vinsko razstavo in sejem, ki ju priredi 15. decembra 1936 Kletarsko društvo v Ormožu, vlada v krogih interesentov, tako vinogradnikov kakor vinskih trgovcev in gostilničarjev, veliko zanimanje in se interesenti za nakup ljutomerskih vin že sedaj obračajo na Kletarsko društvo za podrobnejše informacije. Vsem tem sporočamo, da se bo razstava vršila samo na dan 15. decembra, da bodo razpoložljivi vzorci popolnoma sveži. Razstavljena bodo vina iz ormoško-ljutomerskih gor, nova in stara, vseh vrst od navadnih namiznih do najfinejših izbranih vrst. Nova vina bodo do dneva razstave zaradi letošnje zgodnje trgatve že dovolj čista in dozorela ter sposobna za transport. Zaloge so kljub letošnji količinski mali trgatvi zadostne, kvaliteta novih vin pa je izborna. Zaprošena je tudi polovična voznina po železnici ter bomo odobrili polovične voznine pravočasno razglasili. Rok za prijave razstavljalcev je vključno do 5. decembra ter prosimo vse zainteresirane, da se tega roka drže, kar je potrebno zaradi tiskanja kataloga. Na razpolago so posebne prijavnice, ki se na zahtevo pošljejo vsakomur po pošti.

Ljutomer

Vinarska podružnica in Zaščita ljutomerska priredita skupni sestanek vinogradnikov v nedeljo 6. decembra t. l. ob 9. uri v gostilni Zavrtnik, da se vinogradniki poučijo in zavzamejo

jo stališče k novi uredbi o sanaciji vinogradov. Razen tega se bodo obravnavale tudi druge važne zadeve, ki so v zvezi z vinarstvom. Vinogradniki, udeležite se sestanka zanesljivo!

Najlažji zaslužek

Če ste naročen na Kmetški list, morete plačati ob novem letu za celoletno naročnino din 30—, katere je v današnji dobi pomanjkanja težko zaslužiti. Če pa zberete listu med znanci in prijatelji do novega leta vsaj 6 novih naročnikov, potem Vam ni treba za ta denar skrbeti, ker Vam bomo za protiuslugo poslali Kmetški list celo leto 1937. popolnoma brezplačno.

† Marija Turkova

V Ljubljani je za vedno zatisnila oči blaga slovenska žena in mati gospa Marija Turkova, soproga staroste našega gasilstva Josipa Turka in mati nar. poslanca Rajka Turka.

Življenje blage pokojnice je bilo posvečeno družini in vzgoji otrok, ki jih je vse odredila v vzorne ljudi. Poleg tega pa je našla še vedno dovolj časa za uspešno sodelovanje v raznih narodnih in zlasti socialnih društvih. Kakor je izgubila spoštovano Turkova družina s pokojno najtoplejše oči, tako so siromašni v Ljubljani izgubili svojo tiho, a tem zvestejšo dobrotnico.

Bodi ohranjen blagi slovenski ženi in materi lep in topel spomin med nami, vsem žalujočim po izrekamo resnično in iskreno sožalje.

Novice

× Trgovinska pogodba med našo državo in Veliko Britanijo je bila po treh tednih pogajanj končno 26. m. m. podpisana.

× Med Mengšem in Kamnikom sta na cesti okradla mesarico Antonijo Kmetičevo iz Trzina dva neznana potepuha. Kmetičeva je peljala v Kamnik meso, pa sta se priklatila za vozom dva potepina in pokradla z njega 25 kg mesa in slanine v vrednosti kakih 400 Din. — Na podoben način je bila okradena trgovka Frančiška Jagodic na poti iz Kamnika v Domžale. Tatovi so ji pobrali za okrog 2000 Din raznega manufakturnega blaga.

× Upokojena sta: Kmetijski nadzornik banške uprave Dravske banovine Franjo Trampuž, in generalni ravnatelj Osrednjega urada za varovanje delavcev dr. Milan Glaser.

× Trgovinska pogajanja med našo državo in Švico so bila pred kratkim prekinjena, ker se oboji zastopniki niso mogli sporazumeti glede načina plačevanja žita, ki naj bi ga od nas izvozili v Švico.

× V Slavonskem Brodu je šel za 100 Din v smrt neki Franc Kavzer. Hvalil se je, koliko lahko popije žganja brez vsake škode. Neki posestnik mu je ponudil 100 Din, če res popije 2 litra najmočnejše slivovke. Kavzer je žganje popil, dobil stotak, omahnil in takoj umrl.

× V Nevljah je nekdo vlomil v župnišče in ukradel iz župnega urada 25 hranilnih knjižic, 2000 Din gotovine in nekaj manj vredne drobnarije. Kakor je neopaženo prišel, tako jo je neljubi gost udi neopaženo popihal.

× V Dugi Resi je v tankajšnji tekstilni tovarni radi odpusta 2 delavskih zaupnikov zastavkalo okrog 300 delavcev. Izjavili so, da se ne vrnejo na delo, dokler podjetje zopet ne sprejme odpuščenih delavskih zaupnikov.

× V Jajcu je strojevodja Josip Pravdalek po nesreči povozil svojega lastnega 13letnega sina Miroslava. Med potjo v šolo se je deček ustavil in malo poigral na železniški progi. V tem trenutku je privozila lokomotiva, ki jo je vodil dečkov oče. Lokomotiva je dečka tako razmesarila, da se je oče ob pogledu na sina onesvestil. Ko se je spet zavedel, so ljudje komaj preprečili, da v obupu še sebi ni vzel življenja.

× V Koprivniku pri Račah se je obesil posestnik Franc Frešar. Našli so ga že mrtvega, ko je visel na podbojih hišnih vrat. Tragična smrt obupanega Frešarja je tem žalostnejša, ker revež poleg žene zapušča 10 nepreskrbljenih otrok.

× V Hrastniku je v nedeljo lavantinski škof dr. Tomažič svečano blagoslovil novo cerkev. Slavnosti so se udeležili mnogi predstavniki oblasti in številno občinstvo.

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celotna naša izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnik nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

V senci inkvizicije

Svet se zviha v krčih, ponekod teče kri, povsod pa je zrak težak in diši po krvi in dinamitu. To gorje je dediščina preteklosti in tistega duha, ki noče iskati, najti in gojiti v človeku človečanstva, ampak zver. Da lahko danes zverski nagon v človeku divja in brez ozira in usmiljenja mori in v potokih preliva človeško kri, si je izbrala reakcija za pretvezo razne druge pojave v sestavi človeške družbe. Kako ničev, kako jalov in hudoben je ta izgovor, spoznamo takoj, kakor hitro samo malo pogledamo v zgodovino. Danes reakcija preganja njej nevšečne ljudi, nekdanj je preganjala pa čarovnice, o katerih vemo, da jih ni nikoli bilo, ker jih biti ne more. Napredek in razmah znanosti nam je neovrgljivo dokazal, da je čarovništvo (copernija) nemogoče in je torej samo plod hudobne človeške domišljije.

In vendar je bila doba — in celo precej dolga doba, ko je bilo prav tako lahko nedolžnega človeka osumiti — čarovništva kakor ga je danes lahko osumiti — česa napačnega. Obramba je bila tedaj skoraj enako nemogoča — kakor je nemogoča danes. Zver v človeku je hotela srkat in srebati nedolžno človeško kri in jo je pila do blaznosti.

Molčimo mi in naj govore zgodovinski dogodki!

Za časa tridesetletne vojne se je čutil Ferdinand II. primoranega, poslati v Bamberg posebnega cesarskega komisarja, ki je odzval (suspendiral) tamkajšnjemu škofu sodno oblast. Bilo se je sicer bati, da mož sežge vse svoje podložnike. Dotlej jih je bilo v mali bamberski škofiji sežganih 1500. Bamberski nadpastir si je pač vzel za vzgled škofa Janeza iz Trierja, ki je dal leta 1585. usmrtiti toliko čarovnic, da sta v dveh krajih ostali sploh samo še po dve ženski živi.

V spisu »Zgodovina cesarja Karla V.« (Historia del Emperador Carlos V) pripoveduje benediktinec in škof Sandoval, da se je hotel inkvizicijski komisar pri čarovniškem procesu v mestu Calahorra, kjer je bilo sežganih trideset žensk, osebno prepričati, kako neki ženske prav za prav letajo. Zato je eni izmed njih obljubil milost, če pred njegovimi očmi izvede svoje čarovniške umetnije. Nato je starka zahtevala škatlo za mažo, ki so ji jo bili odvzeli, si je natrla roko, zapestje, lake, ramo, lakotnico in levo stran, je stopila na visok stolp in zaklicala: »Ali si tukaj?« Nato ji je odvrnil glas iz ozračja: »Da, tukaj sem.« Zdaj je ženska nemudoma začela plezati nizdol po stolpu z glavo navzdol. Čez nekaj časa pa se je vzdignila v zrak — in je ni bilo več in se je izmuznila mogočni roki svete španske inkvizicije.

Tako torej poroča španski katoliški škof in dokazuje s tem dvoje:

1. da je inkvizicija res brez usmiljenja sežigala nedolžne žrvice ljudskega praznoverja;
2. da je cerkvena oblast (primer škofa v Bambergu in Trieru) popolnoma soglašala s to strahotno, današnjemu človeku nepojmljivo zablodo in da je po svojih predstavnikih škofih sama sežigala ljudi zaradi čarovništva.

Listi iz zgodovine te dobe so tako številni in tako kruto krvavi, da človeku zastaja pero ob strahotni temi dobe. »Slovenec«, ki se smeje, ko »Kmetški list« navaja del okrožnice papeža Leona XIII., bi storil sebi in cerkvi in poštenosti v gledanju in presojanju dogodkov uslugo, če bi povedal, kakšno apostolsko pismo je tedanji papež poslal škofu Janezu v Trier, ko je možakar cvrl uboga babšeta. Morda ga je nagovarjal z enako ljubeznijo, kakršne so bili v Vatikanu deležni sedanji španski emigrantje, katerih idejni somišljeniki s kopnega in iz zraka pod poveljstvom generala Franca bijejo boj v Španiji s svojimi rojaki.

Lahko je sedeti in zavijati besede, nemogoče pa je spraviti s sveta resnico, da je naj-sramotnejša senco na človeško kulturo vrgla — inkvizicija.

(Podatki po R. H. Francé: Die Welt der Pflanze, Ullstein & Co., Berlin-Wien 1912.)

× V Slov. Konjicah je umrla zavedno narodna žena, gospa Eliza Sormanova, tašča g. Cirila Zagarja, poslovođe podružnice Kmetijske družbe v Sl. Konjicah, ki so ga nasprotniki pri zadnjih občinskih volitvah zahrbtno napadli in nevarno ranili. Blagi pokojnici časten spomin, žalujočim naše sožalje!

× V Stični so v nedeljo odkrili spominsko ploščo z reliefom pokojnega škofa dr. Sedeja. Plošča je umetniško delo akad. kiparja Kalina. Vzdana je na levi strani glavnega oltarja stiške cerkve. Slavnostni govor je govoril ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, naševal pa je nadškof dr. A. B. Jeglič. Govoril je tudi pisatelj F. S. Finžgar in več drugih govornikov. Slovesnosti se je udeležilo veliko število ljudstva, zlasti tudi emigrantov.

× Ličencovanje žrebcev v Mariboru in okolico bo na sejmišču v Mariboru dne 9. decembra ob 2. uri popoldne. Zrebece je treba prignati ne glede na to, ali so bili prijavljeni ali ne.

**Ako znate varčevati
Ako znate računati
Ako znate primerjati
Ako poznate blago**

potem boste kupovali le v manufakturni trgovini

Kmečki Magacin, Ljubljana

Krekov trg št. 10 - (nasproti Mestnega doma).

Mi Vas postrežemo z

najboljšim blagom in najnižjimi cenami.

Obiščite nas in prepričajte se!

× Iz Draškovega sela pri Šmarjah je doma neki Ivan Verk, ki je kar na debelo kradel kolosa. Dosegel je že »jubilejno število« 50 kosov! Poleg tega je tudi tihotapik. Zdaž so ga končno prijeli orožniki in bo konec njegove podjetnosti.

× Na Sušaku so finančni in policijski organi odkrili pri nekem Petru Kneževiću pravcato tihotapsko tobačno tovarno. Po lastnem priznanju je mož tobak ukradel na neki postaji. Ukradeni tobak je vreden kakih 30 tisoč dinarjev. Ker finančna oblast in monopol ne poznata šale, bo Knežević seveda svojo podjetnost bridko občeval.

× V Šibeniku se je te dni mudil predstavnik velike nizozemske uvozne tvrdke, ki se je zanimal za naš les. Odtod je odpotoval v Sarajevo radi nakupa več bukovega, jelovega in orehovega lesa.

× Pri Limbuškem gozdu si je, kakor smo poročali v zadnji številki, izvolil smrt slikarski pomočnik Franc Zumer. Zdaž je šla na istem kraju za njim njegova zaročenka, 19letna tovarniška delavka Ana Karnekerjeva iz Maribora. Kakor on, je tudi dekle skočila pod vlak in obležala kakor prej on — z odrezanimi nogami na železniški progi. Dekle je vzlic prevozu v bošnico izkravala in umrla. Pravi vzrok obupnega dejanja sta oba nemo odnesla v grob.

× V Dobovi so pred kratkim ustanovili Kmetijsko in sadijarsko zadrugo, ki naj pospešuje prodajo pridelkov brez mešetarskih posredovalcev. Kmetje dobe vsa pojasnila o zadrugi pri njenem predsedniku g. Kramarju.

× Pri Sv. Oiboltnu so ljudje našli mrljica, ki je imel poleg sebe prazno zelenko, dišečo po žganju, pri sebi pa delavsko knjižico na ime Jože Mihelič iz Loškega potoka. Kakor se je pozneje ugotovilo, je mož zelenko žganja ukradel v neki hiši in najbrže umrl radi preobilice zavžitega alkohola. V Loškem potoku delaveca s takim imenom ne poznajo.

× V Novem mestu je izbruhnil požar na podu posestnika in mesarja Ilije Goleša. Gasilci so požar omejili, a pod je pogorel do tal in radi vročine sta pod njim poginila dva prasca. Bržkone je ogenj povzročila hudobna roka.

× V Biserjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici so otroci našli v potoku Voščici truplo novorojenčka. Preiskava je ugotovila, da je bil otrok rojen prezgodaj in mrtev. Po ljudski govorici je mati neka dekla, ki je pred kratkim umrla radi izkrvavitve. Preiskava bo dognala, koliko je na tem resnice in kdo je yrgel plod v potok.

NAROČNIKI,

ki dolgujete na naročnini za letošnje leto še kak znesek, poravnajte tega zanesljivo z naročnino za leto 1937. po položnici, ki vam je bila priložena v zadnjo številko »Kmetijskega lista«.

× Rejec malih živali, gospodarsko strokovna ilustrirana revija z 12. številko, ki je pravkar izšla, zaključila III. leto svojega obstoja kot glasilo: Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani. Uvod 12. številke navaja obsežno delo, ki je bilo izvršeno v letu 1936. za napredek človeka. List razpravlja dalje o početnem zanimanju za angorsko rejo v svrhu pridobivanja v reji malih živali v dobrobit našega malega dragocene angorske volne, dalje o modrih in belih dunajskih (kennel), o lastnostih ovčje volne in rjavi domači koz. Razprave o papigicah in kanarčkih navajajo skrivnosti uspešnega puka in dresure ptic. Dalje so članki o naši domači pasmi psov ilirskih ovčarjev, o tečaju za dresuro psov, o angorskih mačkah itd. Sledi podlistek, društvene vesti, drobiž iz vseh koncev in krajev, književnost, dopisi, tržne cene, šaljivi kotic, razpisi božičnih nagrad, prav vse, kar more razveseliti rejca in ljubitelja malih živali.

× Med Goljakom in Stenjeveem pri Zagrebu je samoborski vlak razmesaril St. Vodopija, delavca cementarne v Podsusedu. Delavca je iz drvečega vlaka baje vrgel sprevednik Karl Pipan, ker Vodopija ni imel voznega listka. Orožniki so sprevednika aretirali in je o dogodku uvedena stroga preiskava.

Kje ima človek dušo?

Ko primitivni človek opazi, da človek v spanju ali ob smrti ne more več gibati z udi, misli, da se mora ločiti od njegove narave neko duhovno telo, duša. Stari narodi so pripisovali sedež človeške duše različnim delom človeškega telesa. Nekateri pa so mislili, da je človeška duša iskrovetna z dihanjem. (Slovenski izraz »duša« pride od glagola »dihati«). Drugod, zlasti pri plemenih lovcev, so bili mnenja, da je duša v krvi. Videli so namreč, da človek ali žival pogine, če izgubi preveč krvi. Evropska plemena so imela predstavo, da je sedež človeške duše v možganih ali v srcu. Grki so imeli za središče duše ledvice ali obisti, Kitajci pa jetra. Glavo so imeli za prestol duše Andamnezijci in Melanezijci. Zato so oboževali človeške lobanje. Stara orientalska vera pa je, da je duša v očeh. Tudi v človeškem okostju so iskali prirodnjaki dušo. Odtod izvira tudi vera, da se prikazujejo mrtveci kot okostnjaki. Ponekod smatrajo senco ali sliko za dušo. Krščanstvo pa uči, da je duša povsod v človeku, da je s telesom zvezan senčnat odsev, duh, ki ga je po smrti mogoče videti.

**Naročajte
„Kmetijski list“!**

Nova važna knjiga

V Mariboru je izšla te dni vzgojna knjiga Milice Stupanove »Težko vzgojilivi otroci«. Težko vzgojilivi otroci so ni, ki se razvijajo vedno po svoje, ki so krivi, da imajo njih starši moči brez spanja in prezgodnje sive lase. V naši literaturi so ravno vzgojne knjige, po katerih je največ povpraševanja, zelo redke. Knjiga »Težko vzgojilivi otroci« pa predstavlja sploh nekaj svojevrstnega v naši in tudi v svetovni vzgojni literaturi, ker sloni v svojih najvažnejših izvajanjih na lastnih dognanjih avtorice. Knjiga je razdeljena na dva dela. V prvem delu obravnava na splošno vse, kar je važno vedeti o težko vzgojljivih otrocih. V drugem delu pa obravnava vsako vrsto težko vzgojivega otroka posebej. Obširno in natančno so obravnavani: propali in zločinski otroci, »vzorni« otroci, lahkomiselni, razmišljeni, kljubovalni in trmast, jezavi, čezmerno občutljivi, plašljivi in strahopetni, leni, netočni, neumni, jecajoči otroci, otroci s prebavnimi nepravilnostmi, čezmerno sladkosnedni otroci, otroci z dnevnimi nervoznimi znaki, otroci, ki sesa prste, otroci z nočnimi nervoznimi znaki, otroci, ki v spanju govorijo, ki je mesečen, ki škripa z zobmi, otroci, ki moči posteljo, tatinski, lažnivi, spolno živahni otroci itd. Vsak ima svoje obširno poglavje, pri vsakem pa je tudi podan način zdravljenja. Zato je knjiga za vsako mater in za vsakega očeta neprecenljive važnosti in bi jo moral imeti vsak vzgojitelj. Kljub obširni vsebini (160 velikih strani) stane knjiga samo 30 dinarjev. Dobiva se v vseh knjigarnah.

**Pridnim otrokom za Miklavža
lepe, okusne in higienične
igračke**

Po svetu

■ **Z bombažem (pavolo) tlakujejo ceste.** Kako brez glave je današnje svetovno gospodarstvo, oziroma njegov red in razdelitev pridelkov, vidimo med drugim tudi iz te okolnosti: Pri nas in še marsikje drugje hodi znaten del prebivalcev le za silo oblečen, zakrpan in razcapan okrog. Medtem pa drugod z bombažem — tlakujejo ceste. V Ameriki je poljedelsko ministrstvo v ta namen že izdalo 1 milijon 300 tisoč dolarjev za poskuse. V severnih in južnih državah USA so že izvedli tlakovanje z bombažem. Najprej prevlečejo cesto z asfaltno smolo, potem pride plast bombažnih niti; nato spet asfaltna smola, ki jo posujejo z gruščem.

■ **Zdravniki morajo pisati svoje recepte čitljivo,** tako jim predpisuje novi zakon na Norveškem. Zdravnike, ki se temu ne bi pokorili, zadene občutna zaporna kazen do 3 mesecev. Zakon je vsekakor vreden posnemanja.

■ **Nov kazenski zakonik pripravljajo v Španiji.** Pravosodni minister madridske vlade je izjavil, da pripravlja vlada nov kazenski zakon. Obsojencev ne bodo več zapirali v ječe, ampak bodo določili posebna mesta za kaznjence, kjer bodo ti sicer konfinirani, a se bodo sicer v mestu smeli gibati svobodno in izvrševati svoj poklic. Za svoje delo bodo tudi plačani. Ta »kazenska mesta« bodo imela vse pogoje za vsakdanje življenje, le izletov v druge kraje si njih prebivalci ne bodo mogli privoščiti po svoji volji. Poskus, če bo res izveden, bo vsekakor zanimiv in utegne kazenskemu sodstvu in sploh vprašanju kazni pokazati čisto nove vidike.

■ **»Pri ženitvi je treba misliti na otroke!«** kliče mladim ljudem, ki stopajo v zakon, norveški zdravnik Karl Shiötz. Po njegovem so za življenje najbolj sposobni spomladanski ljudje, rojeni aprila in maja. Jesenci so brez volje, nagnjeni k oklevanju in neuravnovešenosti. Zato imajo potem v življenju vedno dosti težav. Kogar je volja, lahko po sebi presodi, v koliko zdravnikovo mnenje velja tudi zanj.

■ **Strahoviča poplava na Japonskem.** Na japonskem otoku Hondo so se utrgali oblaki in ogromne množine vode so poplavlile vse rudarske vasi. Porušenihi je preko 300 hiš in število smrtnih žrtev znaša blizu tisoč.

Pismo sv. Miklavžu

Novinarjeva žena (možu): »Kaj pa danes spet pišeš s tako vnemo?«

Mož: »Svetemu Miklavžu pišem pismo.«

Žena: »In kakšnega daru želiš?«

Mož: »Nobenega.«

Žena: »Ampak —?«

Mož: »Vse rdeče svinčnike naj odnese Miklavž v nebesa.«

Sejmi

6. decembra: Boh. Bistrici, Žužemberku, Brezovici, Murski Soboti, Borovnici, Lučah, Ptuj, Sevinci na Savi, Dobrni, Cmureku, Vuzevici, Kranju.
7. decembra: Litiji, Celju.
8. decembra: Dolnji Lendavi, Kamniku, Metliki, Novem mestu.
9. decembra: Mokronogu, Sv. Lovrencu, v Prežini, Bučah, Vrenskih gorah, Dobovi.
10. decembra: Turnišču, Sv. Juriju ob j. ž.

Važnejša radio predavanja

od 6. do 12. decembra 1936

Nedelja, dne 6. decembra: 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 16.00: Sodobna kmetska družina (ga. Brodarjeva) — 17.00: Prva pomoč pri živini (g. Rigler).

Ponedeljek, dne 7. decembra: 18.00: Zdravniška ura (g. dr. Breclij).

Torek, dne 8. decembra: 10.30: Verski govor (g. dr. Roman Tominec) — 17.00: O travništvu (g. Lah).

Sreda, dne 9. decembra: 18.40: Likvidacija kmetskih dolgov (g. Bidovec).

Sobota, dne 12. decembra: 20.00: Zunanja politika (g. dr. Alojzij Kuhar).

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 375—378
7% investicijsko posojilo	Din 85—86
7% Drž. hipotek. banka	Din 88—89
6% begluške	Din 69—70
4% agrarne	Din 50—51
7% Blair posojilo	Din 76—77
8% Blair posojilo	Din 86—87
Privilegirane agr. banke	Din 192—195

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'20
1 nemška marka	Din 17'40
1 švicarski frank	Din 10'—
1 angleški funt	Din 212'50
1 francoski frank	Din 2'02
1 češkoslovaška krona	Din 1'54
1 italijanska lira	Din 2'30

JUGOSLOVANSKA
ZAVAROVALNA
BANKA

„Slavija“ V LJUBLJANI
Gospodarska ulica 12
TELEF. ST.:
21-76, 22-76

PODRUŽNICE: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD IN SPLIT

Kmetski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**
Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavi: Kmetskodom
Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

HRANILNE KNJIŽICE

raznih denarnih zavodov kupujemo proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Sporočite najnižjo ceno na upravo lista pod šifro »Gotovina 88«.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON STEV. 25-52

»**EKONOM**« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, specerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohne«, Vel. Kikinda, in Jelovšek, Vrhnika.